

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta ta' l-4 ta' Frar, 2005

Citazzjoni Numru. 745/2001/1

***Montaldo Insurance Agency Limited* agenti u in
rappreżentanza tas-soċjetà estera *American Home
Assurance Co.* kif surrogat fid-drittijiet ta' l-assikurat
tiegħu Anthony Zammit; u l-istess Anthony Zammit**

Versus

Alfred Cuschieri

Din il-kawża hija dwar ħabta bejn karrozza u mutur li seħħet fl-4 t'April 1999 fit-telgħa li minn Baħar iċ-Ċagħaq tagħti lejn Saint Andrews

Fiċ-ċitazzjoni l-atturi jgħidu illi dakinhar saret ħabta bejn il-vettura bin-numru DAN 157 misjuqa mill-konvenut Cuschieri u l-mutur bin-numru XXX 011 misjuq mill-attur Anthony Zammit u assikurat mas-soċjetà attriċi. L-attur Zammit huwa assikurat taħt polza *comprehensive* mas-soċjetà attriċi, u din għalhekk ħallset għad-danni fil-mutur. Zammit korra ukoll serjament.

Billi jgħidu illi l-ħtija kienet tal-konvenut waħdu, u għalxejn sejhulu b'ittra uffiċjali tas-17 t'Awissu 2000 biex jagħmel

tajjeb għad-danni kollha — kemm is-somma ta' erbat elef, disa' mija u wieħed u erbgħin lira u għaxar ċenteżmi (Lm4,941.10) li ħarġet is-soċjetà attriċi kif ukoll id-danni li ġarrab l-attur Anthony Zammit —, l-atturi fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti, wara li tgħid illi l-ħtija kienet tal-konvenut waħdu, tikkundannah iħallas lis-soċjetà attriċi s-somma ta' erbat elef, disa' mija u wieħed u erbgħin lira u għaxar ċenteżmi (Lm4,941.10), li ħarġet taħt il-polza t'assikurazzjoni, u tikkundannah ukoll iħallas lill-attur Zammit is-somma li tiġi likwidata bħala d-danni li ġarrab l-istess attur. Qegħdin jitolbu wkoll l-ispejjeż u l-imgħax minn dakinhar ta' l-ittra uffiċjali.

Il-konvenut ressaq l-eċċezzjoni illi l-incident ma seħħx bi ħtija tiegħu iżda bi ħtija ta' l-attur Anthony Zammit, u għalhekk ma hemmx danni x'jiġu likwidati biex jagħmel tajjeb għalihom hu. Ressaq ukoll l-eċċezzjoni illi t-talba ta' l-attur Zammit għall-imgħax għandha tiġi miċħuda għax il-*quantum* tad-danni mitluba minnu għadu ma ġiex likwidat, u għalhekk l-imgħax għandu jiġi likwidat minn dakinhar tas-sentenza, jekk ikun il-każ.

L-incident seħħ hekk:

Il-konvenut kien tiela' t-telgħa li minn Baħar iċ-Ċagħaq tieħu lejn Saint Andrews. It-traffiku fit-telgħa kien f'żewġ fillieri. Ftit qabel ma wasal biswit id-daħla tat-triq li tagħti għall-Madliena, xegħel l-*indicator* u, wara li ra li ma kienx ġej traffiku mill-faċċata, beda jkser lejn il-lemin biex jidħol f'dik it-triq. Dak il-ħin kien ġej minn warajh l-attur Zammit fuq mutur. Zammit kien għadu kif qabeż żewġ vetturi oħra u għalhekk l-*indicator* tal-konvenut ma setax jarah qabel ma kien tard wisq, u baqa' dieħel fil-ġenb tal-lemin tal-karrozza tal-konvenut.

Il-karrozza ntaqtet fin-nofs tal-lemin sal-parafangu ta' quddiem, u l-mutur kellu ħsara fuq quddiem. Bis-saħħa tal-ħabta, parti mill-furketta tal-mutur inkisret u baqgħet imwaħħla mar-*running board* tal-karrozza. Bid-daqqa wkoll Zammit inbeżaq mill-mutur, intefa' fuq ħajt mal-ġenb tat-triq u spicċa ma' l-art. Korra sew u għamel xi żmien l-isptar.

L-incident għalhekk seħħ għax fl-istess waqt illi l-konvenut kien qiegħed jkser lejn il-lemin biex jidħol fi triq fil-ġenb, l-attur Zammit kien qiegħed jissorpasah, ukoll fuq il-lemin.

Qabel ma għamli l-manuvri rispettivi tagħhom, iż-żewġ partijiet kienu fid-dmir illi jaraw illi dawk il-manuvri setgħu jagħmluhom u jtemmuhom mingħajr ma joħolqu perikolu għalihom infushom u għal ħaddieħor.

Il-konvenut xehed illi qabel ma kiser lejn il-lemin kien qrib il-linja tan-nofs u kien ilu tul sew qrib in-nofs tat-triq. Ix-xhud Brian Grech, iżda, xehed mod ieħor¹. Grech kien aktar 'l isfel, lejn ix-xellug tat-triq; quddiemu kien hemm żewġ vetturi ġenb ma' ġenb, u quddiem dawn, lejn ix-xellug, skond Grech, kien hemm il-konvenut. F'ħin minnhom il-konvenut lewa mix-xellug lejn il-lemin, u minħabba f'hekk dak ta' quddiem Grech kellu jieqaf f'salt, u Grech kellu jieqaf ukoll.

Il-qorti tifhem illi dak li kien wara l-konvenut iżda fuq il-lemin tiegħu kellu jieqaf jekk il-konvenut qasam quddiemu, iżda ma tifhimx għala kellu jieqaf ukoll dak li kien fuq ix-xellug, quddiem Grech, ladarba l-konvenut meta kiser lejn il-lemin telaq minn quddiemu u ma setax ikunlu ta' ostakolu. Għal din ir-raġuni, ix-xhieda ta' Grech ma tagħmilx wisq sens, u l-qorti ma tħossx illi tista' toqgħod fuqha, u, minflok, temmen lill-konvenut meta dan qal illi kien qrib il-linja tan-nofs.

Grech xehed ukoll illi s-sewwiq tal-karrozza ma kienx il-konvenut iżda martu. Dwar dan ukoll, il-qorti hija tal-fehma illi ma għandhiex toqgħod fuq ix-xhieda ta' Grech, u temmen lill-konvenut u lil martu meta qalu illi s-sewwiq kien il-konvenut.

Biex tneħħi d-dubji li setgħet ħolqitilha x-xhieda ta' Grech, il-qorti, flok tat is-sentenza meta kellha tagħtiha fl-1 ta' Frar 2005, reġgħet sejgħet lill-konvenut u lil martu biex jixhdu. Dawn, għalkemm magħfusa, komplew iżommu l-verżjoni tagħhom, u l-qorti hija tal-fehma illi għandha temminhom.

Fid-dawl ta' dan kollu, il-qorti ma tarax illi l-konvenut naqas mid-dmir tiegħu. Huwa beda l-manuvra minn qrib il-linja tan-nofs u ta s-sinjali tal-ħsieb tiegħu sew qabel ma beda jilwi. Ladarba kien qrib il-linja tan-nofs, ma setax raġonevolment jobsor illi kien sejjer jaqbżu xi ħadd mil-lemin tiegħu. Għalhekk in-nuqqas tiegħu li jħares fil-mera,

¹ Ara x-xhieda ta' Brian Grech fis-seduta tat-18 ta' Novembru 2003.

fiċ-ċirkostanzi tal-kawża tallum, ma hux ta' wisq importanza.

L-attur Zammit, min-naħa l-oħra, mhux biss kien qed iġerri wisq — kif tixhed il-vjolenza tal-ħabta, fejn il-*momentum* kien kollu minħabba l-veloċità ta' l-attur, li kien ġej minn wara l-konvenut u fl-istess direzzjoni — iżda wkoll, billi fittex li jissorpassa aktar minn vettura waħda fl-istess manuvra, beda l-manuvra meta kien għadu ma setax jara sew il-vetturi kollha li kellu jaqbeż biex itemm il-manuvra — kif jixhed il-fatt illi l-*indicator* tal-konvenut ma rahx ħlief meta kien tard wisq — u għalhekk meta beda l-manuvra ma setax ikun jaf setax itemmha bla ma joħloq perikolu. Kompla żied il-perikolu għax il-manuvra għamilha f'ħin meta kien hemm volum x'aktarx qawwi ta' traffiku, tant illi kien għaddej f'żewġ fillieri, u għalhekk kellu jaqbeż żewġ fillieri ta' karrozzi. Fl-ispazju issikkat li kellu bejn żewġ vetturi fuq ix-xellug tiegħu u l-linja tan-nofs fuq il-lemin, ma ħalliex lilu nnifsu spazju ta' manuvra biżżejjed meta tqis il-veloċità għolja li kien għaddej biha.

Il-qorti għalhekk hija tal-fehma illi l-ħtija hija kollha ta' l-attur Anthony Zammit, kemm għax għamel manuvra ta' sorpass bla ma ħa l-prekawzjonijiet kollha meħtieġa, u wkoll minħabba sewqan żejjed.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tiċhad it-talbiet ta' l-atturi u tikkundannahom iħallsu l-ispejjeż ġudizzjarji kollha.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----